Hukuk Bölümü 2007/130 E. , 2007/202 K.

- IDARI PARA CEZASINA KARŞI YAPILAN ITIRAZ
  - İŞ KANUNU (4857) Madde 108

"İçtihat Metni"

Davacı : A. Tekstil Ticaret San. A.Ş.

Vekilleri : Av. M. A.E- Av. İ.A.

Davalı : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Antalya Bölge Müdürlüğü

O L A Y : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Antalya Bölge Müdürlüğü'nün 8.9.2005 gün ve 14567 sayılı işlemi ile, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 108. maddesine dayanılarak aynı Kanunun 102,103 ve 104. maddelerine göre davacı adına idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

ANTALYA 1. SULH CEZA MAHKEMESİ; 15.11.2005 gün ve E:2005/1539, K:2005/2631 sayı ile, itirazın süresinde olduğu, kararı veren merciden getirtilen ve incelenen belgeler ve savunmanın incelenmesi sonucunda anılan Kurumun tespit ettiği idari para cezasının yöntem ve yasaya uygun olarak belirlendiği, itiraz edenin iddialarını ispatlayamadığı anlaşıldığından, yapılan itirazın yerinde olmadığı, reddinin gerektiği yönünde oluşan yasal kanı ile yöntem ve yasaya uygun olduğu anlaşılan idari yaptırım kararına karşı yapılan başvurunun reddine karar vermiş; bu karara yapılan itiraz üzerine ANTALYA 3. AĞIR CEZA MAHKEMESİ; 2.1.2006 gün ve Değişik İş:2006/26 sayı ile, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Antalya Bölge Müdürlüğü tarafından yapılan incelemede A. Tekstil Ticaret San. A.Ş. aleyhine 4857 sayılı İş Kanunu'nun 108. maddesine muhalefetten idari para cezası uygulandığı, Antalya 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nce 15.11.2005 gün ve 2005/1539 Esas, 2005/2631 Karar sayılı kararla, idari yaptırım kararına karşı yapılan başvurunun reddine karar verildiği, itiraz eden şirket vekilinin, söz konusu Antalya 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nce verilen itirazın reddine dair kararın usul ve yasaya aykırı olduğunu, bu nedenle, Antalya 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin kararının itirazen kaldırılmasını talep ettiği, 4857 sayılı Kanun'un idari para cezalarının uygulanmasına ilişkin hususları yeniden düzenlediği, ayrıca bu Yasanın 108. maddesini değiştiren 5378 sayılı Yasa'nın 39. maddesi göz önüne alındığında, söz konusu itirazı incelemeye yetkili mahkemenin idare mahkemesi olduğunun anlaşıldığı, Adalet Bakanlığı'nın 22.01.2004 gün ve 3847 sayılı yazılı emrine atfen Yargıtay C. Başsavcılığı'nın 06.02.2004 gün ve Y.E.13538 sayılı tebliğnamesi ile Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin 25.02.2004 gün ve 2004/279 E ve 2004/485 K sayılı ilamında da belirtildiği üzere; 4857 sayılı İş Kanunu'nun idari para cezalarının uygulanmasına ilişkin hususları yeniden düzenlediği, aynı Kanunun 108. maddesine göre idari para cezasına karşı yapılacak itirazların idare mahkemesine yapılması gerektiğinin vurgulandığı, her ne kadar Kabahatler Kanunu'nun 24. maddesine göre idari yaptırım kararının mahkeme tarafından uygulanacağı belirtilmiş ise de; incelenen dosya kapsamına göre gerek Kabahatler Kanunu'nun ve gerekse 5378 sayılı Yasa ile değişik 4857 sayılı İş Kanunu'nun 108. maddesinin yürürlük ve tadil tarihlerinden sonra gerçekleştirilen eylem nedeni ile Sulh Ceza Mahkemesinin idari yaptırım kararı verme görevinin söz konusu olmadığı, tüm bu nedenlerle, vaki itirazı inceleme yetkisi bu eylemde Antalya Sulh Ceza Mahkemesi'ne ait olmayıp, Antalya İdare Mahkemesi'ne ait olacağı gerekçesiyle itirazın kabulüne, Antalya 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 15.11.2005 tarih ve 2005/1539 E, 2005/2631 K sayılı kararının kaldırılmasına karar vermiştir.

Davacı vekili, bu kez, söz konusu idari para cezasının kaldırılması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANTALYA 1. İDARE MAHKEMESİ; 2.3.2006 gün ve E:2006/419; K:2006/284 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun muhtelif hükümlerinden söz ederek, Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 1.6.2005 tarihinden itibaren idari para cezalarına karşı açılan davaların, Kabahatler Kanunu kapsamında olduğu ve idari yaptırım olarak para cezası öngören kanunlarda itiraz yeri olarak idare mahkemeleri gösterilmiş olsa dahi görüm ve çözümün adli yargı yerlerinin görev alanına girdiği sonucuna ulaşıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, temyiz isteminin incelenmeksizin reddi suretiyle kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Erdoğan BUYURGAN, Habibe ÜNAL, O. Cem ERBÜK, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 05.11.2007 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği, Başkanlıkça adli yargı dosyasının da ilgili Mahkemeden getirtildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ayla SONGÖR ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ

GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 4857 sayılı Kanun'un 102,103,104 ve 108. maddelerine göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

22.5.2003 tarih ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1. maddesinin birinci fıkrasında, "Bu Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir" denilmiş; 32. maddede, ücret ve ücretin ödenmesi, 41. maddede, fazla çalışma ücreti, 68. maddede, ara dinlenmesi, 76. maddede, yönetmelikler, 102, 103 ve 104. maddelerinde, Kanunun muhtelif maddelerine aykırılık halinde verilecek para cezaları düzenlenmiş; aynı Kanunun 108. maddesinde, bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülmüştür.

4857 sayılı Yasa'nın 108. maddesinde yer alan düzenleme karşısında, para cezalarına karşı yapılacak itirazların görüm ve çözümünde idari yargı yerlerinin görevli olacağının kabulü gerekir.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanunun diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Genel kanun niteliği" başlıklı 3. maddesi, Anayasa Mahkemesi'nin 1.3.2006 gün ve E:2005/108, K:2006/35 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve gerekçeli kararı 22.7.2006 gün ve 26236 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış ve iptal hükmünün, kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiş; yasama organı tarafından iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılmaması sürecinde, anılan madde hükmünün yürürlükte bulunduğu düşüncesiyle, aynı doğrultuda karar verilmeye devam edilmiş; yasama organı tarafından, Anayasa Mahkemesi'nce verilen altı aylık süre içinde iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılması halinde ise, işaret edilen yargı yerinin yeni düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren görevli olacağı belirtilmiştir.

Son olarak, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır" denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, idari para cezasına ilişkin görevli mahkemeyi belirleyen yasa kuralı değiştirilmiş ve yeni düzenleme 19.12.2006 tarihi itibariyle yürürlüğe girmiş olduğuna göre, görev kuralının geçmişe etkili olacağı yolundaki genel hukuk ilkesi karşısında, 4857 sayılı Yasa'nın 102,103,104 ve 108. maddelerine göre verilen idari para cezasına karşı yapılan itirazın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Antalya 1. İdare Mahkemesi'nin 2.3.2006 gün ve E:2006/419; K:2006/284 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 05.11.2007 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.